

Хамелеон (скорочено)

Антон Чехов

Через базарний майдан іде поліційний наглядач Очумелов. За ним ступає рудий городовий. Навколо тиша... Аж раптом із дров'яного складу купця Пічугіна, стрибаючи на трьох ногах і озираючись, Гижить собака. За ним женеться чоловік у перкалевій накрохмаленій сорочці та розстібнутій жилетці. Він викрикує в бік собаки: "— Дак ти кусатись, нечиста сило! Братця, не пускай його! Тепера не велено кусатись. Держи! А... а!"

Незабаром коло дров'яного складу збирається натовп. Чоловік — це був золотар Хрюкін, — піднявши вгору праву руку, показує натовпові скривавлений палець. Напівп'яному лицю його ніби написано: "Ну, знатимеш же ти мене, шельмо!" Та й самий палець його виглядає, як знамено перемоги. В центрі натовпу, розставивши передні ноги і трусячись усім тілом, сидить на землі біле хортеня з гострою мордою і жовтою плямою на спині. У сльозавих очах його вираз туги й жаху.

Хрюкін каже, що собака вкусив його і вимагає покарання. Очумелов свариться і каже, що таке не минеться безкарно. Що хазяїна теж треба притягти до відповідальності.

У цю мить з натовпу хтось сказав, що це собака генерала Жигалова.

Мова наглядача ураз змінюється: "Одного тільки я не розумію: як він міг тебе вкусити? — звертається він до Хрюкіна. — Хіба таки він дістане до пальця? Він маленький, а ти бач он який здоровило вигнався. Ти, мабуть, розколупав пальця цвяшком, а тоді й спала тобі в голову ідея, щоб причепитись. Ти ж, бра... звисний народ! Знаю вас, чортів!"

Але тут городовий зауважує, що собака — не генеральський. В генерала таких немає. Очумелов каже, що й сам знає — в генерала собаки дорогі, породисті. І каже Хрюкіну, щоб той так цього діла не залишав. Треба провчити негідника.

У натовпі хтось каже, що таки бачив у генерала такого собаку. Очумелов знову змінюється в обличчі. "...Він, може, дорогий, а коли кожна свиня йому в носа цигаркою тикатиме, то зіпсують як стій та дивись. Собака — тендітна тварина... А ти, йолопе, опусти руку, — каже він Хрюкіну. — Нема чого дурного свого пальця виставляти. Сам винен..."

Нарешті на майдані з'являється генеральський кухар, який впевнено заявляє, що в них таких собак зроду-віку не було.

"І розпитувати тут довго нема чого, — каже Очумелов. — Бродячий! Нічого тут довго розводитись... Сказав бродячий, значить бродячий. Знищити, от і все". Кухар продовжує, що цей собака — генералового брата.

Очумелов з солодкою усмішкою: "Та хіба братик їхній приїхали?.. Ах ти, Боже ж мій, Господи! А я й не знав!.. Так це, виходить, їхній собака. Дуже радий... Візьми його. Песик нічогенький... Меткий такий... Хап цього за палець! Ха-ха-ха... Ну, чого

тремтиш? Ррр... бр... Сердишся, шельмо!.. Ач, який цуцик..."

Прохор кличе собаку і йде з ним від дров'яного складу... Натопт регоче з Хрюкіна.
Очумелов, сиплячи погрози Хрюкіну, продовжує прямувати через майдан.